

PUHEMIESNEUVOSTON EHDOTUS 3/2003 vp

Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta ja eduskunnan vaalisäännön 1 §:n muuttamisesta

EHDOTUKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan työjärjestykseen muutosta, jonka mukaan säännökseen, joka koskee apulaisoikeusasiamiehen tehtävän ilmoittamista avoimena olevaksi, lisätään maininta apulaisoikeusasiamiehen sijaisesta. Eduskunnan vaalisäännön henkilövaaliluetteloon tehtäisiin vastaava lisäys.

Eduskunnan työjärjestyksen puheenvuoroja koskevaan säännökseen ehdotetaan lisättäväksi maininta valtionalouden tarkastusviraston pääjohtajasta.

Ehdotus liittyy eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Oikeusasiamiestä koskevaa sääntelyä on tar-

koitus muuttaa siten, että eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle valitaan sijainen samassa menettelyssä kuin valitaan oikeusasiamies ja apulaisoikeusasiamiehet. Samassa yhteydessä perustuslakiin ehdotetaan lisäystä, jolla mahdollistetaan valtionalouden tarkastusviraston pääjohtajan läsnäolo- ja puheoikeus eduskunnan täysistunnossa.

Eduskunnan työjärjestykseen tehtäisiin lisäksi vähäinen teknisluonteinen muutos täysistuntoon ilmoittautumista koskevan sääntelyn tämentämiseksi.

Ehdotetut muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan yhtä aikaa mainitun perustuslain muutoksen kanssa.

PERUSTELUT

Nykytila ja ehdotettu muutos

Siirryttäessä vuonna 1998 kahden apulaisoikeusasiamiehen järjestelmään luovuttiin samalla apulaisoikeusasiamiehen varamiesjärjestelmästä. Muutoksen jälkeen eduskunnan oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiesten vaihtuessa on toisinaan jouduttu tilanteeseen, jossa apulaisoikeusasiamiehen toimi on ollut vailla haltijaa eikä näin ole ollut käytettävissä asioiden ratkaisijaa. Tämä on puolestaan johtanut kanteluasioiden ruuhkautumiseen.

Hallitus on valmistellut eduskunnalle annettavan esityksen perustuslakiin tehtäväksi muutokseksi, jolla mahdollistetaan apulaisoikeusasiamiehen sijaisen valinta määräajaksi. Valinta tapahtuisi samassa menettelyssä kuin valitaan oikeusasiamies ja apulaisoikeusasiamies. Näin turvataan oikeusasiamiehen kanslian toimintakyky apulaisoikeusasiamiehen vaihtuessa ja muissa tilanteissa, jolloin apulaisoikeusasiamies on estynyt toimimasta tehtävässään.

Hallituksen esityksessä ehdotettu perustuslain 38 §:n muutos edellyttää eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 11 §:n 1 momentin muuttamista. Momentissa säädetään oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiehen tehtävän avoimna olemisen ilmoittamisesta ja tehtävään ilmoittautuneiden arviointimenettelystä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että myös eduskunnan oikeusasiamiehen sijaisen tehtävän avoimna olemisesta ilmoitettaisiin puhemiesneuvoston päättämällä tavalla.

Sen lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan perustuslakiin lisättäväksi säännös, jolla mahdollistetaan valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan läsnäolo- ja puheoikeus täysistunnossa.

Ehdotettu lisäys perustuslain 48 §:ään edellyttää eduskunnan työjärjestyksen 50 §:n 3 momentin muuttamista. Momentissa säädetään henkilöistä, joille puhemies voi harkintansa mukaan antaa puheenvuoron ennen muita puheenvuoron pyytäjiä. Kyseistä säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että luetteloon lisätään valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja.

Samassa yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi eduskunnan työjärjestyksen 47 §:n 3 momenttia, jonka mukaan nimenhuutoa ei pidetä täysistunnossa, jossa suullisten kysymysten tai ajan-

kohtaiskeskustelun ohella ei käsitellä muita asioita. Säännöstä täsmennettäisiin lisäämällä siihen termi "yksinomaan". Näin selvennetään velvollisuutta ilmoittautua täysistunnossa silloin, kun suullinen kyselytunti tai ajankohtaiskeskustelu järjestetään osana tavanomaista täysistuntoa.

Lisäksi eduskunnan vaalisäännön (250/2000) soveltamisalaa koskevaan 1 §:n 1 momentin henkilövaaliluetteloon tulee lisätä apulaisoikeusasiamiehen sijainen.

Ehdotuksen valmistelu

Asia on valmisteltu virkатыönä eduskunnan keskuskansliassa.

Voimaantulo

Ehdotetut muutokset liittyvät mainittuun perustuslain muutokseen ja ovat tarkoitetut tulemaan voimaan yhtä aikaa sen kanssa.

Edellä olevan perusteella puhemiesneuvosto eduskunnan työjärjestyksen 6 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla ehdottaa,

että eduskunnan työjärjestykseen ja eduskunnan vaalisääntöön tehtäisiin seuraavat muutokset:

1.

Eduskunnan päätös
eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan 17 päivänä joulukuuta 1999 annetun eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 11 §:n 1 momentti, 47 §:n 3 momentti ja 50 §:n 3 momentti seuraavasti:

11 §

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiehen samoin kuin apulaisoikeusasiamiehen sijaisen tehtävän avoinna olemisesta ilmoitetaan puhemiesneuvoston päättämällä tavalla. Vaalit toimitetaan sen jälkeen, kun perustuslakivaliokunta on arvioinut tehtävään ilmoittautuneita.

47 §

Ilmoittautuminen täysistuntoon

Täysistunnossa, joka pidetään yksinomaan 25 tai 26 §:ssä tarkoitetun asian käsittelemiseksi, ei toimiteta nimenhuutoa.

50 §

Puheenvuorot

— — — — —
Puhemies voi harkintansa mukaan antaa ministerille, valtioneuvoston oikeuskanslerille, eduskunnan oikeusasiamiehelle ja valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajalle puheenvuoron ennen muita puheenvuoropyyntöjä.
— — — — —

—————
Tämä päätös tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

2.

Eduskunnan päätös

eduskunnan vaalisäännön 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 2 momentin nojalla, muutetaan 21 päivänä helmikuuta 2000 annetun eduskunnan vaalisäännön (250/2000) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Eduskunnan vaalisääntöä sovelletaan eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten, eduskunnan oikeusasiamiehen, apulaisoikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiehen sijaisen, eduskunnan pääsihteerin sekä valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan vaalissa (*henkilö-*

vaali) samoin kuin valiokuntien, kansliatoimikunnan ja eduskunnan toimitettavissa muiden useampijäsenisten toimielinten vaaleissa (*toimielinvaali*).

Tämä päätös tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2003

Paavo Lipponen
Eduskunnan puhemies

Seppo Tiitinen
Eduskunnan pääsihteeri